

Fóti-Miskolczi-Kiskaté

március 19, 2016

Fóti Péter – Fóti Mihály – Miskolczi Zsuzsanna: Iskola- és osztálygyűlési kiskaté

„Summerhillben van néhány olyan dolog, amihez én (Neill) jobban értek. Nem kérdezem meg a gyerekeket egy tanár alkalmazásával kapcsolatban. Éna (a feleségem) nem kérdezi meg őket az étkezési menüvel kapcsolatban. Én egyedül döntök arról, hogy hol legyenek a vészkijáratok. Éna dönt az egészséget illető bizonyos dolgokról. Mi vesszük és javíttatjuk a bútorokat, mi döntjük el, hogy milyen tankönyveket veszünk meg. Mindezek a kérdések nem tartoznak az önkormányzat hatáskörébe. A gyerekek nem is akarnak ebbe beleszólni. Az önkormányzat azt jelenti nekik, hogy foglalkoznak mindazokkal a problémákkal, amik az együttélés folyamán felmerülnek. Nem bízunk a gyerekekre olyan kérdéseket, amely meghaladná azt, amit valóban el tudnak dönteni.” A. S. Neill

Az alábbi írással abban igyekszünk segíteni osztályoknak, iskoláknak, hogy életüket sikeresebben irányítsák és szervezzék. Egy jó iskolagyűlés sokban hasonlít ahhoz, ahogy pl. egy parlamenti ülés zajlik. Egyéb jó példákat találhatunk jól működő egyesületeknél, vagy olyan iskoláknál, ahol ez már régóta gyakorlat. Először leírjuk, hogy szerintünk mit tud elérni egy jó iskola/osztálygyűlés, utána pedig megpróbáljuk elmondani mindazt, amit az ehhez vezető úton jónak gondolunk. Nyilván egy csomó kérdés nyitva marad majd, amit mindenkinek

magának kell megválaszolnia, vagy fel lehet tenni a következő iskola- vagy osztálygyűlésen, hátha a többiek tudnak egy jó választ, vagy ki tudnak valamit találni, ami sokaknak tetszik.

Egy megjegyzés: elsősorban az osztálygyűlésekkel foglalkozunk ebben az írásban. Vannak esetek, amikor az iskola olyan kicsi, hogy az iskolaközösség minden tagja könnyen befér egy kisebb (vagy nagyobb) terembe. Az igazán nagy iskolákban javasoljuk, hogy először jó osztálygyűléseket kezdeményeztetek, és ha ezek jól működnek, akkor könnyebb lesz iskolai szinten is megszervezni. Lehet, hogy először úgy tűnik, hogy egy osztály életét jól megszervezni gyerekjáték, de ha hozzáfogtok, hamar kiderül, hogy ez nincs így. Ám a sok munka biztosan meghozza gyümölcsét.

A szövegbe számos linket tettünk, ahol egy-egy kérdésnek utána lehet olvasni. Egyébként is használja ki-ki saját stílusában, amit írtunk: aki akarja, olvassa végig elejétől a végéig, aki akarja, nézze át a kérdéseket, és ha valami felkelti kíváncsiságát, akkor olvassa el válaszunkat. Ha gondolja, vitatkozzon velünk az „Iskola- és osztálygyűlési kiskaté” Facebook csoportban.

Van, akinek ez az egész nagyon bonyolultnak fog tűnni. Tartson ki, és látni fogja, hogy még ha hibákat is csinál, egyre jobban fog működni idővel az egész!

Az egész kiskaté szövege itt található meg.

Irodalom:

- [Fóti Péter: „A demokrácia nem magától értetődő, de nagyon erős” – Leonard Turton portréja 1.](#)
- [Fóti Péter: Tantervi tanácsadó és a demokratikus iskolák mozgalmának kezdeményezője – Leonard Turton portréja 2.](#)
- [A Dartington Hall-i demokratikus iskola W. B. Curry irányítása alatt](#)
- Pál Tamás: Az igazlátó nap (Iskolapolgár Alapítvány, Budapest, 1992.)
- [A Demokratikus Nevelésért és Tanulásért Egyesület alapelvei](#)

A kérdések, amikre igyekeztünk választ adni:

BEVEZETŐ

1. Mi jellemzi ma az iskolák életét?
2. Mi az iskola/osztálygyűlés?
3. Miben látjuk mi ezeknek az iskola/osztálygyűléseknek a hasznát, jelentőségét?

AZ ISKOLAI GYŰLÉSEK KIALAKULÁSA, TÖRTÉNETE, ELŐFUTÁRAI

4. Kik voltak azok, akik a demokratikus iskolagyűléseket először bevezették iskoláikban/osztályaikban? Miért volt szükség a gyűlésekre?
5. Hol vannak olyan iskolák, ahol rendszeresen tartanak osztály/iskolagyűléseket?

MIRŐL SZÓLNAK A GYŰLÉSEK?

6. Miben döntsön és miben ne az osztály/iskolagyűlés?
7. Mikor érdemes osztály- vagy iskolaalkotmányt írni? A gyűléseken, vagy már a gyűlések megkezdése előtt? Mi legyen az alkotmányban? Hogyan fogadjuk el ezt?
8. Mik azok az alapelvek, amiket egy demokráciában egy iskolának maga elé lehet tűznie?
9. Mi a jó gyűlések megtartásának hét legfőbb akadálya?

HOGYAN

10. Milyen gyakran tartsunk ilyen megbeszéléseket?
11. Hogyan érdemes ezeket a gyűléseket megtartani?
12. Hogyan készítsük elő az első gyűlést?
13. Hogyan folyik le egy ilyen gyűlés?
14. Milyen módokon lehet szavazni?
15. Egy demokráciában a többség dönt, de a kisebbségek is védelmet élveznek. Van erre példa egy iskola/osztálygyűlésen?
16. Vajon a többségi elv a legjobb a döntéshozatalra? Nem jobb-e addig vitatkozni, amíg mindannyian egyetértünk?
17. Hogyan viszonyuljunk az iskolai házirendhez?

18. Hogyan érdemes megnyitni az első (az alkotmányozást követő) gyűlést, milyen legyen a gyűlés „nyelvezete”?
19. Jelezze-e valaki, ha szólni kíván?
20. Mikor sikerülhetnek jól a gyűlések? Mik legyenek a gyűlések szabályai? Hogyan fogadjuk el őket?
21. Mi történik azzal, aki megszegi a gyűlés szabályait?
22. Miért érdemes egyszerre csak egy dologról beszélni?
23. Miket lehet/érdemes szabályozni?
24. Mindenki annyiszor beszélhet, ahányszor akar, vagy érdemes a beszédidőt és a felszólalások számát korlátozni?
25. Mennyi ideig tartson egy gyűlés?
26. El lehet-e halasztani egy-egy döntést? Ha igen ki döntheti ezt el?
27. Miről érdemes szabályokat hozni?
28. Mit jelent, az, hogy a gyűlésvezető semleges és nagy hatalma van? Meg lehet-e utána kritizálni?
29. Beszéljünk-e meg magatartási problémákat egy ilyen gyűlésen?
30. Hogyan kell jó javaslatokat kitalálni a megbeszélte problémákra?
31. Őszintének kell-e lenni egymással, még akkor is, ha az kellemetlen lehet egy társunknak, vagy egy tanárnak?
32. Vannak-e tökéletes törvények?

KIKRE VAN SZÜKSÉG?

33. Ki legyen a gyűlésvezető, és mit kell tudnia? Hogy és hol tanulhatja meg ezeket? Hogyan válasszák ki?
34. Változzon-e a gyűlésvezető személye?
35. Legyen az ilyen gyűlésen a részvétel kötelező?
36. Milyen a jó jegyzőkönyv?
37. Milyen életkorban érdemes elkezdni így gyűléseket szervezni/vezetni?
38. Mi a helyzet vegyes életkorú csoportokkal? Nem baj, ha a kicsik is ott vannak a nagyok gyűlésein?
39. Hogyan kell jó gyűléseket csinálni az alsó tagozatban?

40. Hogyan kell jó gyűléseket csinálni a felső tagozatban?
41. Hogyan kell jó gyűléseket csinálni a középiskolákban?
42. Érdemes-e képviselőket választani? Hogyan? Kik azok a képviselők és mit/kit képviselnek?
43. Mi történik akkor, ha valaki túl félénk felszólalni? Kik azok az ombudsmanok?
44. Mit csináljunk a renitensekkel?
45. Mi legyen azzal, aki megszegi a szabályt?
46. Mi a felnőttek szerepe egy ilyen iskolai megbeszélésen?
47. Mikor érdemes bizottságot alapítani? Hogyan működik egy bizottság vagy munkacsoport?

HOL?

48. Hol tartsuk a gyűléseket? Mi történjen akkor, ha nem áll rendelkezésre elég nagy terem?

JÓTÉTEMÉNYEK

49. Változik-e a gyerekek karaktere az után, hogy bevezetik az osztály- ill. iskolagyűléseket?
50. Csökken-e az agresszió szintje az osztályban, iskolában a gyűlések bevezetése után?

ÍRÁSOK, LEÍRÁSOK

51. Van-e az iskola- illetve osztálygyűlésekre nézve jó irodalom és film ?

DEMOKRÁCIA ÉS AZ ISKOLA-, ILLETVE OSZTÁLYGYŰLÉSEK

52. Ha vannak ilyen gyűlések, akkor az azt jelenti, hogy az iskolában demokrácia van?
53. Hol lehet olvasni az antik athéni demokráciáról?
54. Mi a szólásszabadság és vannak-e korlátai?
55. Össze lehet-e hasonlítani a parlamentet és az iskolai gyűléseket? Miben hasonlítanak és miben térnek el?
56. Mit jelent a fékek és ellensúlyok rendszere általában és mit konkrétan egy iskola/osztálygyűlésen?
57. Mi a centralizáció és mi a decentralizáció? Mikor lehet

sikeres az utóbbi? Mi a föderalizmus?

58. Feladata-e az iskolának a gyerekek demokráciára való nevelése és mit jelent ez?
59. Mi az önkormányzat? Mi az önállóság, vagy más szóval autonómia?
60. Mi a tolerancia? (türelem)
61. Mi az erőszakmentesség?
62. Miért fordul elő erőszak az iskolában és mit tehet ellene a gyűlés?
63. Az osztálygyűlések lehetnek igazságszolgáltató fórumok egyben?
64. Mi a demokrácia? Lehet-e egyáltalán demokrácia az iskolában?
65. Mi a hierarchia és mi a helyzet vele egy iskolában?
66. Mi a szabadság?
67. Mi a köztársaság?
68. Mi a paternalizmus?
69. Mi a Robert Rules of Order és milyen részei vannak?
70. Miben különbözik az itt javasolt módszer az iskolai diákönkormányzattól?
71. Hogyan lehet elérni, hogy ilyen gyűlések elkezdődjenek az iskolában? (lobbying)
72. Javasoljuk-e a tanároknak, hogy ők is így tanácskozzanak?
73. Hol található a tanulói jogok nyilatkozata? Valóban jogok ezek?
74. Mik a szokásos ellenvetések és mit lehet rá válaszolni?
75. „A legyek ura” c. regényben/filmben is szerepelnek gyerekgyűlések. Mégis katasztrófába torkollik a történet. Érdemes mégis ilyeneket szervezni?
76. Mi a véleményünk a Summerhill-dráma c. filmről (CBBC 2008)?
77. Mennyi idő alatt bontakoznak ki a módszer előnyei?
78. Meg lehet-e osztani azokat a dolgokat, melyeket ezen a web oldalon találok másokkal is? Lehet-e másolni?
79. Irodalomjegyzék és ajánlott Internet oldalak

folytatása következik...